

Я. Дзири). – С. 24; Його ж. Про козацькі часи на Україні. – Київ, 1991. – С. 71-83; Голобуцький В. Запорозьке козацтво. – Київ, 1994. – С. 229-234, 241, 243-245, 249, 254, 257-259; Грушевський М. С. Історія України-Руси. – Київ (факсимільне перевидання), 1991-1995. – Т. 7. – С. 355, 369-386, 390, 413, 426-428, 432-437, 450, 459-461, 464-468, 470-478, 485-487, 489-492, 575, 583, 588; Каманин И. Очерк гетьманства Петра Сагайдачного // Чтения в Историческом обществе Нестора летописца при Киевском ун-те св. Владимира. – 1901. – Кн. 15. – Вып. 1. – Ч. 2. – С. 3-5, 7-9, 123-126, 127; Мордовцев Д. Сагайдачний: Историчний роман // Між двох вогнів. Друга половина XVII ст. – Київ, 1996 (серія: “Історія України в прозових творах і документах”). – С. 19-201; Сас П. Петро Конашевич-Сагайдачний // Володарі гетьманської булави: Историчні нариси. – Київ, 1994. – С. 87-139; Яворницький Д. І. Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний // Историчні постаті України: Историчні нариси. – Одеса, 1993. – С. 24-64; Його ж. Історія запорозьких козаків: У 3-х томах. – Київ, 1990. – Т. 2. – С. 143, 145, 149-155, 170, 390, 465.

Микола Ковальський

Сакович Касіян

(мирське ім'я Калістрат)

(* бл. 1578 р., м. Потелич на Галичині – † 1647 р., м. Краків)

Український культурний та церковний діяч. Народився в сім'ї священника. Освіту здобував у Замоїській та Краківській академіях.

Був домашнім учителем Адама Кисіля – відомого політичного діяча часів Хмельниччини. Після закінчення навчання в Замості став дияконом церкви Іоана Хрестителя в Перемишлі. Звідси виїхав до Києва в 1620 р., де став ченцем і прийняв чернече ім'я Касіян. Після Івана (Йова) Борецького в 1620-1624 рр. працював ректором Київської братської школи. Тут у 1622 р. написав “Вірші на жалісний погреб Петра Конашевича-Сагайдачного”, що стали одним із найкращих зразків української поезії того часу. У 1624 р. переїхав до

Любліна, де був проповідником у православному братстві. У 1625 р. став уніатом, маючи чин архімандрита в м. Дубні. У цій ролі вів перемовини про перехід *М. Смотрицького* в унію. Дубенським архімандритом залишався до 1639 р., поки його не позбавили цього сану. Після цього кілька років мандрував, побував у різних монастирях – у Дермані, Холмі, Любліні, Супраслі, Вільні. Під час цих мандрівок написав кілька полемічних брошур. 1641 р. у Луцьку прийняв римо-католицьку віру і вступив до чернечого ордену августинців. Наступного, 1642 р., опублікував у Кракові полемічний твір “Перспектива”, де критикував як православних, так і уніатів. Цей твір викликав новий сплеск релігійної полеміки в Речі Посполитій.

Помер С. у 1647 р. в Кракові католицьким капланом. Крім віршів на честь *П. Сагайдачного*, С. видав збірку похоронних і весільних промов (Ярослав, 1626). Автор польськомовних філософських трактатів “Арістотелеві проблеми” (Краків, 1625), “Трактату про душу” (1625), циклу публіцистичних, полемічних творів проти православної конфесії – “Старий календар...” (Вільно, 1640), “Схизматицький київський собор, зібраний отцем Петром Могилою... 1640 р.” (Варшава, 1641; Краків, 1642), “Діалог або розмова Мацька з Діонизим схизматицьким попом” (Краків, 1642), “Спанортозіс, або перспектива і пояснення помилок, еретицтва і забобонів у греко-руській церкві” (Краків, 1642), “Окулярі старому календарю” (Краків, 1642) та ін.

Література: Бичко А., Бичко Б. Світлотінь Касіяна (Каліста) Саковича. – Київ, 2005; Голубев С. Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники. – Київ, 1883-1898. – Т. 1, 2; Грушевський М. С. Історія української літератури. – Київ, 1995 (перевид.). – Т. 6.

Петро Кралюк